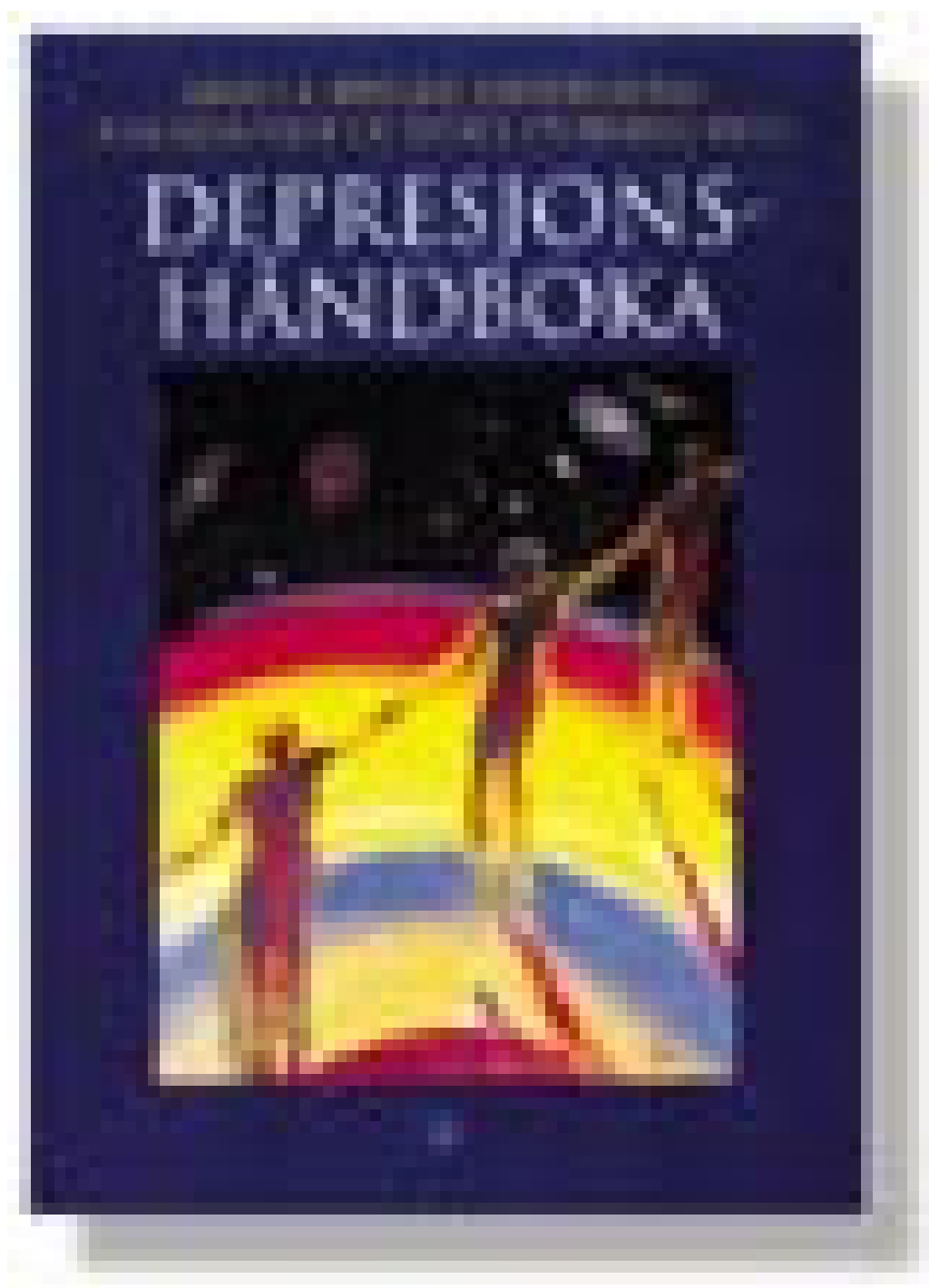

Håndbok om depresjon

BOKOMTALER

Målgruppe for denne boken er ifølge forfatterne ”primært allmennleger og utdanningskandidater i psykiatri. Også for psykologer, psykiatriske sykepleiere og andre medarbeidere i psykiatrisk arbeid vil boka være til nytte, og den kan trolig også leses med stort utbytte av pårørende, pasienter og andre med interesse for kunnskap om depressive lidelser”.

Allerede i 1984 kom Organon med den første håndboken om depresjon, den gang på eget forlag, og med reklame for den antidepressive medisinen Tolvon. Boken ble den gang delt ut gratis til allmennleger. Også dagens bok er utgitt med støtte og bidrag fra samme firma, men den er utgitt på Gyldendal Akademisk, og uten reklame for noe enkeltpreparat. Boken har 22 kapitler, skrevet av like mange forfattere. Ingen av disse er allmennpraktikere, noe som alltid gjør meg skeptisk, dersom disse utgjør en del av målgruppen.

Kapitlene dekker det meste omkring depresjon, fra klassifikasjon og diagnose, via forskjellige former for behandling, til samarbeid mellom første- og annenlinjetjenesten og fremtidsvisjoner. Det er også kapitler om depresjon hos ungdom, somatoforme lidelser, post partum-depresjon, vinterdepresjon og søvn. Inge Lønning har skrevet om det livløse landskap, om hvordan det kan oppleves å bli deprimert. Boken har en grundig stikkordliste og en rekke skjemaer for utredning og vurdering av angst, demens og depresjon (MADRS, HAS, KAS, MMS, GHQ-30, SCL-90-R). Altså nyttige ting å ha for hånden når man sitter overfor den deprimerte mann eller kvinne. I innledningskapitlet står det: "Den nye depresjonshåndboka er et synlig skritt på veien mot ny forståelse av lidelsen depresjon". Hvor synlig er så dette skrittet?

Depresjonshåndboka fremstår som en typisk lærebok, med et ganske tradisjonelt oppsett. Beskrivelsen av tilstandene er ryddig, selv om en del temaer gjentas. De forskjellige skjemaene vil mange sette pris på å ha tilgjengelige, og kopiere til bruk som vedlegg i papirjournalen. Mange av kapitlene retter seg direkte mot allmennpraktikere. Kapitlet Samarbeid psykiater – allmennlege ved depresjonsbehandling gir en ryddig og god oversikt over hvordan dette arbeidet kan fordeles. Kapitlet Spørsmål om depresjon fra allmennpraktiker til psykiater kan lett oppfattes som belærende studentundervisning. I kapitlet Klassifikasjon og diagnose av stemningslidelser står det under Minimumsutredning av depresjon i allmennpraksis følgende blodprøver: "SR, Hgb, MCV, hvite, CRP, ASAT, ASAT, alk.fosfatase, anti-TPO, TSH, Ca, P, folsyre, B12, homocystein, kreatinin." I samme kapittel finner jeg at det kun hos "en pasient av tusen med MADRS-skåre over 20 vil kunne foreligge en parathyreoidealidelse". Her savner jeg en god begrunnelse eller dokumentasjon for slik prøvetaking. I andre kapitler brukes formuleringen "forskning har vist" flere steder uten at det vises til noen referanser. Referanselistene etter hvert kapittel er ellers omfattende, men dessverre satt opp forskjellig, enten alfabetisk eller kronologisk. Forkortelsen SAD blir noe forvirrende brukt om to forskjellige tilstander, nemlig seasonal affective disorder (vinterdepresjon) og somatoform autonom dysfunksjon. Jeg fant også en del unødvendige trykkfeil.

Psykiske lidelser, og spesielt diagnosen depresjon, utgjør en av de viktigste årsakene til sykefravær og arbeidsuførhet i Norge i dag. Vi vet at minst 600 personer årlig begår selvmord, som av de fleste betraktes som et resultat av en depressiv tilstand. Samtidig vet vi at det brukes mer antidepressiver enn noen gang før. I løpet av de siste ti årene har forbruket av antidepressiver i DDD (definerte døgndoser) blitt fordoblet i Norge. Det er derfor viktig at allmennlegene, som generelt sagt tar hånd om 90 % av de deprimerte pasientene, er flinke og oppdaterte på disse tilstandene.

Depresjonshåndboka kan altså godt brukes som en lærebok eller oppslagsbok for de som vil vite mer om depresjon. Men jeg savner fortsatt en lærebok om behandling av depresjon i allmennpraksis.

OlavThorsen

Klubbgaten Legesenter

Publisert: 10. november 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.